

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/54/2021
Identifikačné číslo spisu:	6718010701
Dátum vydania rozhodnutia:	17.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6718010701.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného E. Č. pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, o dovolaní obvineného E. Č. podaného prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ivany Gajdošíkovej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. apríla 2019, sp. zn. 5To/54/201 v spojení s opravným uznesením z 15. apríla 2021 sp. zn. 5To/54/2019, na neverejnom zasadnutí konanom 17. mája 2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného E. Č. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 12. apríla 2019 sp. zn. 3T/143/2018 bol obvinený E. Č. uznaný za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

od presne nezistenej doby od roku 2010, približne dva mesiace po návrate z výkonu trestu odňatia slobody do 20. februára 2018 v spoločnej domácnosti na adrese B. R., G. XX/XX, okres B. opakovane spôsobil fyzické a psychické utrpenie svojej družke L. H., nar. XX. E. XXXX, trvale bytom G. č. XX/XX, B. R., najmä tým, že opakovane a nepravidelne hlavne pod vplyvom alkoholu jej rôznym spôsobom vulgárne nadával, fyzicky na ňu útočil udieraním a bitím do tváre, hlavy a iných častí tela, kopaním, ťahaním za vlasy, vyhrážaním sa jej zabitím, občasným vyhánaním z domácnosti, pričom toto jeho vyššie uvedené konanie vyústilo dňa 20. februára 2018, kedy v čase približne medzi 16.30 h až 17.00 h v rodinnom dome na ulici G. č. XX/XX v obci B. R., okres B. pri slovnej potýčke, pri ktorej sa viackrát vyhrážal zabitím svojej družke, sa s nožom v ruke vyhrážal svojej družke L. H., kedy od nej žiadal peniaze na alkohol so slovami: „daj mi tie peniaze a keď tie peniaze nedáš, zabijem ťa“ a nútil ju aby mu vydala hotovosť vo výške 40,- eur, čím vyššie uvedeným konaním spôsobil svojej družke L. H. dlhodobé psychické a telesné utrpenie a bolesti, opakované obavy o život a zdravie a tiež rôzne drobné zranenia bez potreby lekárskeho ošetrovania, kedy dňa 20. februára 2018 bola poškodená nútená privolať hliadku PZ a zároveň od presne nezistenej doby od roku 2012 do 20. februára 2018, v spoločnej

domácnosti na adrese B. R., G. XX/XX, okres B. opakovane spôsobil psychické utrpenie synovi E. K. M., nar. X. C. XXXX, bytom B. R., G. č. XX/XX, najmä tým, že opakovane pod vplyvom alkoholu mu rôznym spôsobom vulgárne nadával, vyhánal ho z domácnosti, vyvolával v ňom strach vyhrožaním sa, že ho zabije, ponížoval ho nadávaním do darmožráčov, čím uvedeným konaním spôsobil svojmu synovi E. K. M. v uvedenom období psychické utrpenie, opakované obavy o život a zdravie a nadbytočné stresy, z ktorého dôvodu sa okrem iného nemohol sústrediť na prípravu v škole a iné činnosti,

s výnimkou skutku, za ktorý bol obžalovaný právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného Zvolen z 23. októbra 2015 sp. zn. OT/132/15, kde sa obžalovaný dopustil prečinu nebezpečného vyhrožania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 21. októbra 2015 v čase okolo 18.00 hod. vo B. R. na ul. G. XX, okres B., sa vyhrožoval svojej družke L. H., nar. XX. E. XXXX tak, že po tom, ako odmietla utrieť zašpinenú zem ju fyzicky napadol na dvore domu tak, že jej dal odzadu facku na líce, pričom v ruke nad hlavou držal kuchynský nôž a povedal jej, že ju pichne a dnes už dýchať nebude, následne zapichol nôž do drevárne, pričom L. H.Š. následne odišla do domu k deťom a zamkla sa s nimi v spálni, nato prišiel ku dverám spálne, kde päťou a nohou rozbil sklenenú výplň dverí, pričom kričal zabijem ťa, dneska tu dýchať nebudeš, čím vzbudil u nej dôvodnú obavu, že svoje vyhrožky uskutoční.

Za to bol podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 4 Trestného zákona odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 9 (deväť) rokov, 8 (osem) mesiacov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného pre výkon tohto trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona mu súd uložil ochranné protialkoholické liečenie ambulantnou formou, ktoré podľa § 74 ods. 2 Trestného zákona potrvá dovtedy, kým si to bude vyžadovať jeho účel.

Na podklade odvolania obvineného Č. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 12. apríla 2019, sp. zn. 5To/54/2019 v spojení s opravným uznesením z 15. apríla 2021 sp. zn. 5To/54/2019, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil predmetný rozsudok Okresného súdu Zvolen vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu.

Podľa § 208 ods. 3, § 37 písm. m), § 38 ods. 4, § 39 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, obvineného E. Č. odsúdil k trestu odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona obvineného na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Ivany Gajdošíkovej dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Po zopakovaní priebehu doterajšieho konania uviedol, že subsumovanie jeho konania pod ustanovenie § 208 Trestného zákona považuje za nesprávne a nezákonné. Pri zločine týrania blízkej a zverenej osoby je podľa neho potrebné preukázať opakovanie protiprávneho konania, nerovné postavenie páchatel'a a poškodeného, ako aj vznik psychického utrpenia. Zo znaleckého dokazovania podľa neho nebolo preukázané, že jeho družka trpela syndrómom týranej ženy. Jej snaha smerovala k tomu, aby sa opätovne dostala do výkonu trestu, keďže s ním už ďalej nechcela žiť a udržiavala vzťah s iným mužom, avšak ostala bývať v jeho dome, na adrese ich spoločného trvalého pobytu, keďže nemala kde bývať. Ďalej obýva jeho dom spolu s iným mužom, čo podľa neho môže byť motívom pre jej výpovede, ktoré smerovali ku vykonštruovanému skutku, z ktorých mala vyplynúť jeho násilnícka povaha a

protiprávne konanie. Napriek tomu, že predmetom dovolacieho skúmania nie je skúmanie dôkazov predchádzajúceho konania, poukázal na skutočnosť, že závažnosť konania, ktorého sa dopustil nedosahuje intenzitu potrebnú pre uznanie jeho konania ako zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, ale jeho konanie malo byť subsumované pod § 360 Trestného zákona.

Preto požadoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v zmysle § 386 ods. 1, ods. 2, § 388 Trestného poriadku zrušil výrok rozsudku krajského súdu o vine a treste pre spáchanie zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Zvolen vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvineného po rekapitulácii doterajšieho konania a obsahu dovolania uviedol, že dovolací súd nemôže preskúmať ani meniť zistený skutkový stav. Je toho názoru, že okresný súd a krajský súd postupovali správne. Vykonané dokazovanie odôvodňovalo právne posúdenie skutku ako zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Uvedený záver pramenil z vykonaných výsluchov svedkov, znaleckého dokazovania a listinných dôkazov, z ktorých vyplynulo, že konanie odsúdeného a jeho intenzita, časové trvanie, periodicita a následok bolo podstatne závažnejšie a takto ustálený skutkový stav neodôvodňoval posúdenie skutku ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona, ale ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. b) Trestného zákona. Podľa jeho názoru na naplnenie skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby nie je vyžadované, aby páchatel spôsobil následok vo forme syndrómu týranej osoby.

Preto navrhol, aby najvyšší súd v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie na verejnom zasadnutí odmietol.

Vyjadrenie prokurátora bolo doručené obvinenému a jeho obhajkyni s možnosťou sa k nemu vyjadriť.

Obvinený vo svojom vyjadrení popieral skutok, ktorý mu bol kladený za vinu, obvinenie považuje za účelovo vykonštruované za účelom okupovania jeho nehnuteľnosti družkou a jej priateľom. Podľa neho okresný súd nebral jeho obranu do úvahy, ako aj svedecké výpovede svedčiace v jeho prospech. Následne zopakoval argumentáciu o znalcovi a svojom návrhu.

Prokurátor okresnej prokuratúry Zvolen vo vyjadrení zotrval na svojom názore. Nakoľko toto vyjadrenie neobsahovalo novú argumentáciu, po odstránení vytknutých nedostatkov, súd prvého stupňa predložil vec dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e) ani písm. f) Trestného poriadku.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že dovolanie obvineného E. Č. nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expresis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu je vo vzťahu k výkladu dovolacieho dôvodu uvedeného v citovanom ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potrebné uviesť nasledovné:

Nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia (§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku) zodpovedá pochybeniu súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to takej intenzity, že zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného (a *contrario* § 371 ods. 5 Trestného poriadku). Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo, že išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý bol uvedený v právnej vete napadnutého rozhodnutia, teda ak skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúma skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je tak legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať.

Preskúmaním obsahu predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

Obvinený vo svojom dovolaní namietal, že jeho konanie je subsumované pod § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona namiesto § 360 Trestného zákona.

Najvyšší súd musí predovšetkým opätovne pripomenúť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku predpokladá výlučne chyby právne, teda chyby, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejší alebo miernejší trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť páchatelia alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže dotýkať napríklad rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou], čo znamená, že nie je prípustné namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne k náprave hmotnoprávnych chýb.

Z toho vyplýva, že (ani) na podklade tohto dovolacieho dôvodu nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ani preverovať úplnosť

vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže to sú otázky upravené normami procesného práva, a nie hmotným právom. Z uvedeného je zrejmé, že predmetom dovolacieho dôvodu vzneseného podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť len nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré už nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

Najvyšší súd po preskúmaní zistil, že v skutkovej vete výrokovej časti dovolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa je nepochybne a celkom jednoznačne vyjadrené, že obvinený blízkej osobe spôsobil fyzické a psychické utrpenie vulgárnym nadávaním, bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu a stresu a iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické a psychické zdravie a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas. Uvedené vymedzenie samotného konania, a to vrátane špecifikovania jeho následku a príčinnej súvislosti medzi nimi, patrí spolu s ustálením konkrétnej formy zavinenia do okruhu skutkových (a nie právnych) zistení a záverov, ktoré sú z prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu vylúčené. Ich revízia v danom konaní preto neprichádza do úvahy.

Podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán a popálením rôzneho druhu, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrážaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, násilnou izoláciou, citovým vydieraním alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické alebo psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

Podľa § 208 ods. 3 písm. d) Trestného zákona odňatím slobody na sedem rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania.

Podľa § 138 písm. b) Trestného zákona závažnejším spôsobom konania sa rozumie páchanie trestného činu po dlhší čas.

Dovolací súd konštatuje, že napádaná právna kvalifikácia trestného činu uvedená v rozsudku krajského súdu plne zodpovedá skutkovej vete.

Najvyšší súd po oboznámení sa s predloženým spisovým materiálom nezistil v dovolaní napadnutých rozhodnutiach konajúcich súdov také pochybenia, ktoré by znamenali naplnenie dôvodov dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Ostatné námietky obvineného smerovali k polemike s názormi súdov nižšieho stupňa a tým aj k správnosti zistenia skutkového stavu. Ten by však bolo možné napádať jedine podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku prostredníctvom dovolania ministra spravodlivosti, ktorý však koná iba na podnet. Navyše hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, nepatrí pod žiadny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.